

Streymurin av tíðindum, vitan og meiningum

Í okkara tíð hava tíðindaburður og meiningagerð nógv størri týðning enn fyrr. Fyrr í tíðini hevði hvør sín bygd sínar egnu meiningar um alt millum himmal og jørð, og tíðindi uttaneftir vóru fá og sjáldsom.

Seinni vaks lesikunnleikin — uttan at tað sama kundi sigast um reinførið hjá blaðmonnum. Og í okkara elektronisku tíð kann ein meining, sum er uppfunnin og snøggað til í t.d. Washington, gjøgnum sjónvarp og fylgisveinar flytast inn í at kalla hvørt einasta høvd í Vesturheiminum eftir fáum minuttum. Hvørja ávirkan hevur hesin tíðindasterymur? Hvussu álítandi er hann? Gerast fólk góð og vís av øllum sannleikanum, ella verða tey lamin í høvðinum av allari lygnini? Friðar- og samarbeiðisstevnan í Helsinki mælti til størri umbýti av og friari ferðslu hjá tíðindum, vitan og meiningum millum øll heimsins lond. Igor Pavlov (APN) skrivar her um eina kanning, sum ST-felagsskapurin UNESCO hevur gjørt av hesum spurningum.

Fyri UNESCO hevur finski granskarin Karls Nordensträng kannað flutningin av tíðindum og vitan millum Sovjetsamveldið og Vesturheimin. Eitt av úrslitunum hjá Nordensträng er, at borgarar í Sovjetsamveldinum fáa nógv meiri at vita um Vesturheimin, enn fólk í Vesturheiminum fáa at vita um Sovjetsamveldið og onnur sosialistisk lond.

Nordensträng tekur sjónvarpið millum annað. Í sosialistiskum londum verða árliga sendir um leið 3.000 tímar av programmum úr USA og Vestur-Europa. Men sjónvarpsstöðirnar í USA og Vestur-Europa senda undir 1.000 tímar árliga av programmum úr sosialistiskum londum. Í prosentum sær myndin soleiðis út: sosialistisku sjón-

varpsstöðirnar brúka 10% av síni senditíð til programm, sum eru gjord vestanfyri, meðan vestanligar sjónvarpsstöðir einans brúka 2% av senditíðini til programm, sum eru gjord í sosialistiskum londum.

Bøkur

Um umbýti av bókum millum londini sigur UNESCO millum annað: Frá 1956 til 1972 komu 6.000 amerikanskur bókur út í Sovjetsamveldinum. Av fronskum bókum í USSR í sama tíðarskeiði var talið útvið líka stórt. Úr Bretlandi vórðu týddar u.l. 4.000 bókur til russiskt og onnur sovjetisk mál, og fyri ítalskar bókmentir lá talið um 1.000.

Hinvegin góvu forløg í USA og Bretlandi tilsamans í tíðarskeiðnum 1956–1972 einans knappar 500 sovjetiskar bókur út. Í Fraklandi komu o.u. 600 og í Italia o.u. 400. Slagsiðan í útgávupolitikkinum er týðilig, og hon hevur m.a. ført við sær, at summir vestanligir rithøvundar eru betri kendir í Sovjetsamveldinum, enn teir eru í sínum egna heimlandi.

Kunnleiki ella psykologiskt kríggj

Tað er beint at arbeiða fyri størri kunnleika til viðurskiptini í øðrum londum. Tað kann einans gagna friðinum og samarbeiðinum, at vitanin um korini hjá øðrum verður so stór sum gjørligt. Og øll eiga at fáa høvi til at stríðast fyri sínum meiningum — at føra ideologiskt stríð.

Men hvar standa vit, tá hesar grundreglur verða misbrúktar til psykologiska krígsførslu við skitnastu vápnum, sum hugsast kunnu?

Tað, sum bløð vestanfyri skriva um Sovjetsamveldið og onnur sosialistisk lond, er at kalla altíð heil ella hálv lygn. Til

mjók at fáa, og aðrar vóru eru ringar at fáa hendur á . . .

Antisovjetiskta grisarið er serliga vælutviklað í Vestur-Týsklandi. Og har eru tað serliga bløðini hjá Springermonopolinum, til dømis Die Welt og Bild Zeitung. Í hesum seinna stóð herfyri ein grøtilig mynd av sovjetiskum politiskum fangum í bolti og jarni. Sovjetiska bókmentablaðið Literaturnaja Gasetta fór at kanna myndina og fann út av, at Bild Zeitung hevði «lænt» hana frá einari ferðafrá-sogn, sum Anton Tjekhov skrivði um oynda Sakhalin fyri yvir 100 árum síðani . . .

Summi vilja frið, onnur vilja kríggj

Og í Noregi vilja teir, sum ræðast friðin, ikki standa aftan fyri sínar vesturtýsku lagsbrøður. Ein ósingargrein í blaðnum

Farmand herfyri um «sovjetisk hernaðartiltek við Spitsbergen» færdi til fyrispurning í Stórtinginum. Og har kundi løgmálaráðharrin Inger Louise Valle svara, at «hernaðartiltekini» vóru ikki annað enn sovjetiskir arbeiðsmenn, sum vóru komnir við sivilum flogfari at avloysa sínar felagar í kolanámunum har í oynni (sum Sovjetsamveldið og Noreg hava í felag).

Tað hevði borið til at hildið fram við dómum um, hvussu kapitalistapressan praktiserar «tann frælsa streymin av tíðindum og vitan» um landamærk. Men tað er ikki neyðugt. Tað, sum umræður, er, at fólk fáa eyguni upp fyri tí skakandi veruleika, at í stórum parti av heiminum eru bløð og aðrar meiningafabrickir í hondunum á fólk, sum ongan alsk hevur til frið og samarbeiði millum heimsins íbúgv. (APN)

Miele

Dr. Jacobsensgata 20 - telefon 11330
3800 Tórshavn

Sola
og
Service

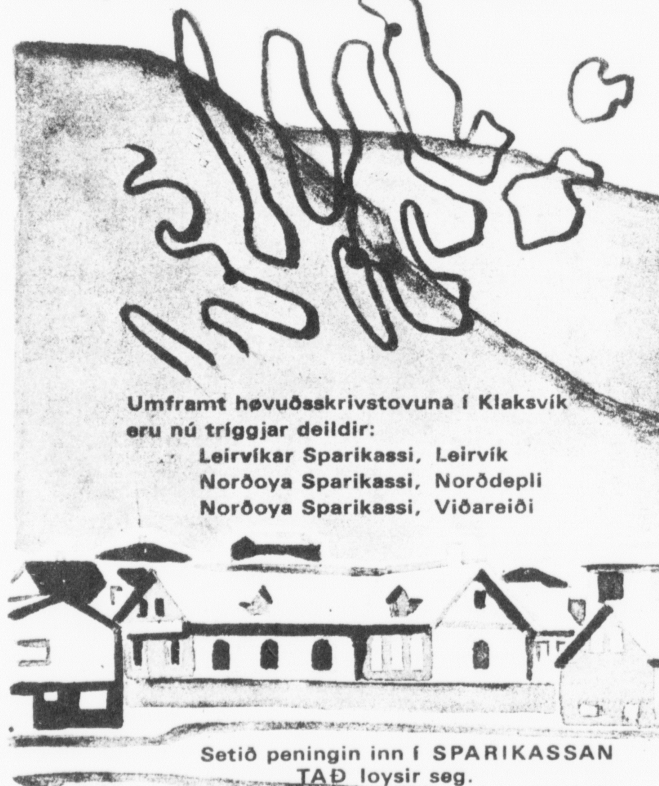
pf **elektro**

NORÐOYA SPARIKASSI

Stovnaður 24. september 1919

Telefon 56366

ELSTI og STØRSTI peningastovnur í Norðoyum

Umframt høvuðsskrivstovuna í Klaksvík eru nú trýggjar deildir:

Leirvíkar Sparikassi, Leirvík
Norðoya Sparikassi, Norðdepli
Norðoya Sparikassi, Viðareði

Setið peningin inn í SPARIKASSAN
TAÐ loysir seg.

Læruráð Føroya og tann landsstýrismaður ið hevur hesi mál um hendi. Teir hava sett ein lögfrøðing hjá landsstýrinum til formann í læruráðnum, í staðin fyri at lata tey feløg hvørs arbeiðsøki lærlingaløgin umfatar velja formannin. Síðani kundi hesin sjálvandi fingið hjálp, frá einum av lögfrøðingunum, í lögarmálum.

Men tað er ikki nóg mikið við hesum. Nógvir stovnar sum landið hevur undir sær livga ta lögloysissstöðu ið fer fram á tí fyrstøku ið stevnt hevur Prentarafelagnum. Teir oysa arbeiði inn, so henda kann halda áfram við óskilinum.

Kennið tykkara áhyrgd og verið tit eisini við til at fáa skil á hesum samfelasøki, við at krevja, at treytin fyri at fá alment prentarbeiði at gera, er, at viðurskiptini eru í lagi bæði læruliga og fakfelagsliga.

John í Sjórdagarði
fyrrv. formaður